FOLKETINGET

EU og Folketinget

STUDIEHÆFTE OM
EU OG FOLKETINGET

Kolofon

EU og Folketinget
– Studiehæfte om EU og Folketinget

Udgiver
Folketinget
3. udgave
Marts 2012

Bestilling
www.ft.dk/publikationer

Illustration
Mads Berg

Tryk
Grafisk Rådgivning

Oplag
20.000

Kopiering til undervisningsbrug og intern administrativ brug af denne publikation kan ske frit og uden aftale med Copydan Tekst & Node.

Foto
Torben Åndahl/Scanpix s. 3
Gerard Cerles/Scanpix s. 5
Dreamstime s. 5, 9, 17, bagside
Henrik Sørensen s. 6, 7, 8, 10, 11
European Union s. 6
Pressefoto (Dan Jørgensen) s. 7
Poul Ib Henriksen/Fotografi A/S s. 7
Steen Brogaard s. 8, 15, 17
Rådet for Den Europæiske Union s. 8
Europa-Kommissionen s. 13
EU-Domstolen s. 9
Carsten Rehder/Scanpix s. 12
Nicolas Asfouri/Scanpix s. 14
Anders Hviid s. 15

Indhold

Hvad er EU? 04

Hvem gør hvad i EU? 06

Sådan lovgiver EU 10

Hvorfor skal det være så indviklet? 12

Danmark og Folketinget i EU 14

Hvis du vil vide mere 18

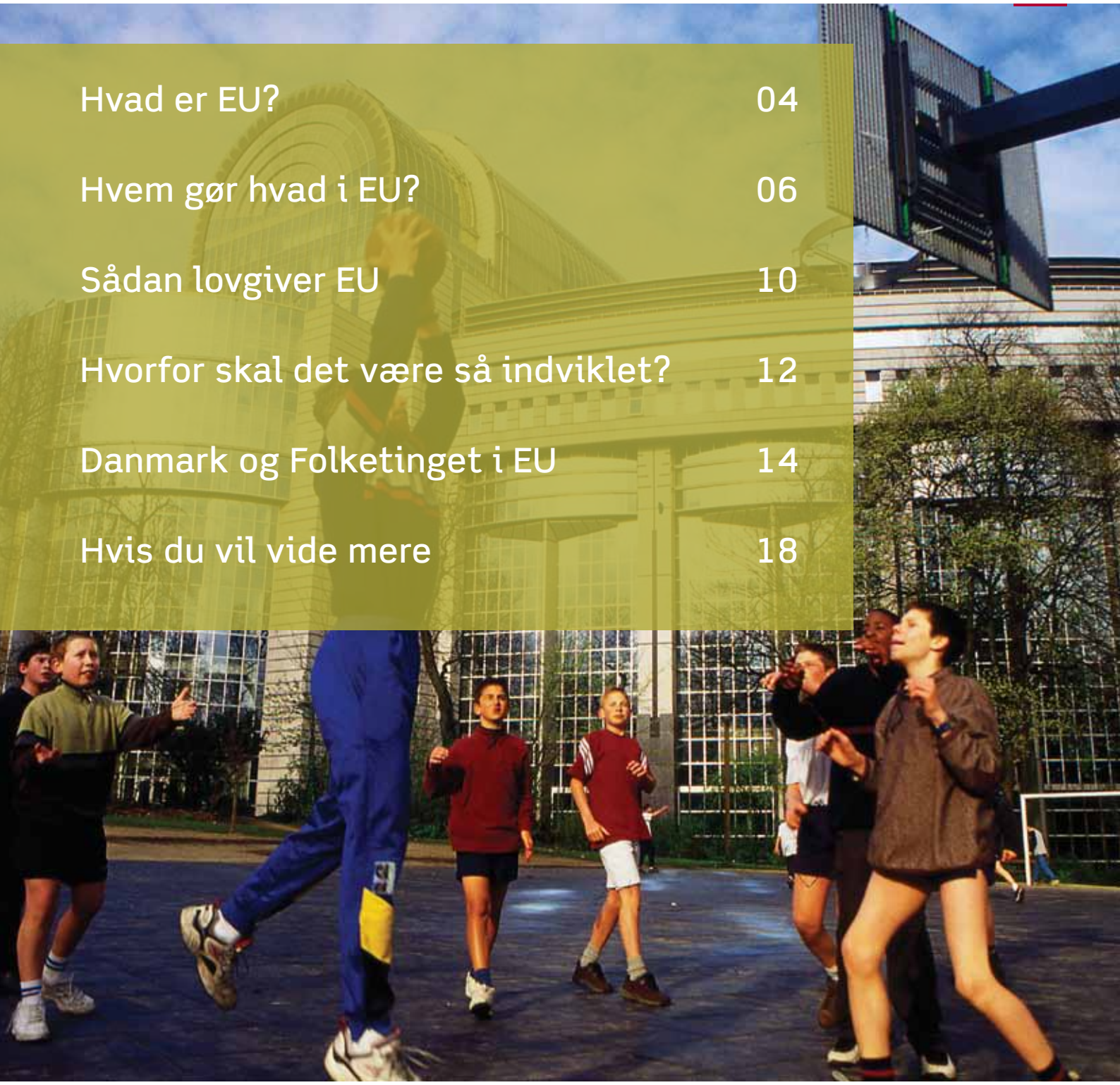

Hvad er EU?

Det, du spiser, de sko, du går i, og det, du ser i fjernsynet – fødevarer, beklædning, underholdning – påvirkes alt sammen af EU.

Du tænker sikkert ikke over det, men mange dele af din hverdag er bestemt af love og regler, som kommer fra EU. EU kan nemlig vedtage love og regler, som skal gælde i alle de 27 lande, der er medlem af EU – også i Danmark, som har været medlem af EU siden 1973. EU's love og regler dækker mange ting, men ikke alt. EU bestemmer f.eks. det meste om landbrug og handel, men kan ikke lovgive om plejehjem og skoler.

Hvornår lovgiver EU?
Vi udsættes alle for kemikalier i vores hverdag. De findes bl.a. i kosmetik, vaskemidler og plastic. Men nogle af dem er skadelige for os. EU har derfor vedtaget fælles krav til, hvilke kemikalier industrien må bruge. Målet er at beskytte os som forbrugere, men også at sikre, at virksomhederne kan konkurrere frit på tværs af landenes grænser.

EU er en forkortelse for Den Europæiske Union. Ordet union betyder sammenslutning eller forening. EU er ikke en helt almindelig forening, men et forpligtende samarbejde mellem 27 europæiske lande.

EU lovgiver først og fremmest på de områder, hvor problemer bedst løses i fællesskab. Når det handler om f.eks. kemikalier, er det oplagt, at alle lande har et ønske om at beskytte deres borgere mod giftige stoffer. Men det bliver dyrere, hvis hvert land har sine egne regler for, hvilke stoffer

Fra EU's begyndelse og til i dag er der sket store forandringer. EU blev grundlagt af seks lande. I dag er 27 lande medlem af EU. Der bor ca. 500 millioner mennesker i EU.

Fra fællesskab til union: I dag er navnet EU. Før 1993 var det EF. EF er en forkortelse for Det Europæiske Fællesskab, som blev oprettet af seks lande i 1957. På billedet ser du stats- og regeringslederne fra de seks lande forsamlet i Rom, hvor de underskriver aftalen om EF-samarbejdet, også kaldet Romtraktaten. Det gamle foto bliver her pudset på en udstilling i anledning af EU's 50-årsjubilæum.

der må være i forskellige ting som legetøj, elektriske apparater og håndsæbe. 27 forskellige regler betyder nemlig, at en virksomhed enten må nøjes med at sælge sine varer i ét land, eller også må den lave én vare til hvert land, og det bliver dyrere for os som forbrugere. Fælles regler betyder, at virksomhederne kan opnå stordriftsfordele. Og fælles regler betyder, at flere virksomheder konkurrerer indbyrdes. Begge dele gør varerne billigere for forbrugerne. Det er en af de oprindelige begrundelser for, at EU skal vedtage fælles regler.

Det er så op til politikerne at beslutte, hvordan de fælles regler skal se ud, og hvilke krav der f.eks. skal være ved brug af kemikalier. Og det afgøres af politikerne i Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet og Ministerrådet.

EU bliver til

EU's historie går længere end 60 år tilbage til tiden efter anden verdenskrig (1939-1945). Seks lande besluttede i 1951 at lade en fælles organisation kontrollere deres produktion af to vigtige råstoffer for krigsindustrien – nemlig kul og stål. På den måde ville landene forhindre fremtidig militær oprustning. Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab – som det nye samarbejde blev døbt – skulle ikke blot overvåge, hvor meget kul og stål de enkelte lande i fællesskabet producerede. Fællesskabet skulle også oprette et marked, hvor de to råstoffer kunne handles frit.
Målet var fred og fordragelighed, og midlet var et samarbejde, der skulle binde de nationale økonomier sammen – de gamle arvefjender skulle have fælles interesser, så det ikke kunne betale sig at bekrige hinanden.

Det, du spiser, de sko, du går i, og det, du ser i fjernsynet – fødevarer, beklædning, underholdning – påvirkes alt sammen af EU.

LYSESLUKKER

For at spare på energien har EU besluttet at forbyde salg af den traditionelle glødepære. Forbuddet indføres gradvis. I 2011 blev det forbudt at sælge 60-watt-glødepærer. Man forventer, at det vil spare lige så meget strøm, som 11 millioner husstande bruger.

BONDEFANGERI

For år tilbage kunne det hurtigt blive en meget dyr fornøjelse, hvis du havde mobiltelefonen med på ferie i et af de andre EU-lande. Men EU satte en stopper for bondefangeriet med et loft over, hvor meget der må opkræves for dine samtaler og sms'er i udlandet.

LANDBRUG PÅ STØTTEN

Du betaler – ligesom alle andre borgere i EU – ca. 50 kr. om måneden i støtte til EU's landbrug. Landbrugsstøtten udgør samlet en tredjedel af EU's budget. Tidligere blev mange af pengene udbetalt til landmanden, efter hvor meget han producerede af f.eks. korn, grønsager eller kreaturer. I dag udbetales mange af pengene til den enkelte landmand, uafhængigt af hvor meget han producerer.

RYGNING DRÆBER

Hvert år dør flere end 650.000 mennesker af rygning i EU. Derfor har EU forbudt tobaksreklamer, og alle cigaretpakker har fået en advarselstekst, som i klare vendinger oplyser om tobakkens skadelige virkninger.

Hvem gør hvad i EU?

Europa-Kommissionen

Europa-Kommissionen
Det er Kommissionen, der kan foreslå love og regler for hele EU. Den sender forslagene til Europa-Parlamentet og Ministerrådet. Kommissionen skal sikre en EU-lovgivning, der ikke er præget af enkelte landes egne interesser. Det er nemlig Kommissionens opgave at sørge for hele fællesskabets interesser.

Kommissionen overvåger også, at medlemslandene overholder de fælles regler. Hvis Kommissionen mener, at et land ikke overholder EU's regler, kan den lægge sag an mod landet ved EU's domstol. Kommissionen består af en kommissær fra hvert medlemsland – 27 i alt – der sidder for 5 år ad gangen. Selv om kommissærerne udpeges af medlemslandenes regeringer, må de ikke modtage ordrer fra deres hjemland. Når kommissærerne er udpeget af medlemslandene, skal hele Kommissionen godkendes af Europa-Parlamentet.

Kommissionen
- **arbejder for EU's fælles interesser**
- **stiller forslag til ny lovgivning**
- **kontrollerer, at medlemslandene overholder EU's love og regler.**

Connie Hedegaard
er dansk EU-kommissær for klima. Hun blev medlem af Kommissionen i 2010.

EUROPA-PARLAMENTETS REJSERI

Kufferterne er pakket med de vigtigste papirer fra kontoret i Bruxelles. Hver måned rejser medlemmerne af Europa-Parlamentet fra deres ene arbejdsplads i Bruxelles i Belgien til deres anden arbejdsplads i Strasbourg i Frankrig. Over 1 million EU-borgere skrev for nogle år siden under på, at Europa-Parlamentet kun skulle have ét hjemsted. Men ordningen er ikke lige til at ændre. For den er skrevet ind i traktaterne og kan derfor kun ændres, hvis alle landene er enige. Bl.a. Frankrig ønsker fortsat, at Europa-Parlamentet stadig skal være i Strasbourg.

De vigtigste institutioner i EU er Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet, Ministerrådet, Det Europæiske Råd og EU's domstol.

Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet
Europa-Parlamentet er den eneste af EU's institutioner, hvor medlemmerne er direkte valgt af EU's borgere. Det er EU's folkevalgte forsamling.

Nye love i EU skal vedtages i Europa-Parlamentet og i Ministerrådet. Sammen fungerer de to institutioner som lovgivende magt i EU. De kan ikke selv komme med nye lovforslag, men de kan ændre, vedtage eller afvise Kommissionens forslag. Nye love om f.eks. sikkerhedskrav til legetøj eller om forbrugerbeskyttelse skal altså også godkendes af de folkevalgte i Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet fører også kontrol med Kommissionen. Europa-Parlamentet skal f.eks. godkende den nye Kommission, når medlemslandene har udpeget kommissærerne. Europa-Parlamentet kontrollerer også EU's årlige regnskab og vedtager EU's budget sammen med Ministerrådet.

Europa-Parlamentet består af 754 folkevalgte politikere, som kaldes for europaparlamentarikere.

13 af europaparlamentarikerne er valgt i Danmark. Europaparlamentarikerne kommer fra forskellige politiske partier. De fleste danske medlemmer kommer fra partier, som også er repræsenteret i Folketinget. Men også bevægelser, der er kritiske over for EU, har tradition for at få medlemmer valgt til Europa-Parlamentet.

Medlemmerne af Europa-Parlamentet arbejder sammen i politiske grupper. De danske konservative sidder sammen med de konservative politikere fra de andre lande osv.

Der er valg til Europa-Parlamentet hvert femte år.

Europa-Parlamentet
- **sikrer borgernes interesser**
- **vedtager sammen med Ministerrådet nye love og regler**
- **kontrollerer Kommissionens arbejde**
- **vedtager EU's budget sammen med Ministerrådet.**

Dan Jørgensen
blev valgt til Europa-Parlamentet for Socialdemokratiet for anden gang i 2009 – første gang var i 2004.

Søren Søndergaard
er valgt til Europa-Parlamentet for Folkebevægelsen mod EU. Han er en af de 13 danske europaparlamentarikere, som blev valgt i juni 2009.

Ida Auken
er Danmarks miljøminister og medlem af partiet SF. Hun deltager i Ministerrådets møder i Bruxelles.

Ministerrådet

Ministerrådet
Medlemslandenes ministre mødes i Ministerrådet. Her diskuterer de og vedtager eller afviser forslag, der kommer fra Kommissionen. Ministerrådet, som også kaldes for Rådet, fungerer som den lovgivende magt i EU – sammen med Europa-Parlamentet. Ministerrådet skal altså sammen med Europa-Parlamentet vedtage de forslag, som Kommissionen stiller, før de nye regler gælder. Ministerrådets medlemmer skifter fra møde til møde afhængigt af det emne, der skal diskuteres. Hvis emnet f.eks. er fiskeri, deltager den danske fødevareminister, og så er han medlem af Ministerrådet. Hvis emnet er miljø, deltager den danske miljøminister, som så er medlem af Ministerrådet.

Det er i Ministerrådet, at de enkelte lande varetager deres egne nationale interesser. Som regel kan ministrene blive enige om et forslag, uden at de stemmer om det. Men det sker også, at de ikke kan blive enige, og så kan et forslag først vedtages, efter at det har været til afstemning. Ministrene har et antal stemmer, der afspejler størrelsen på det land, de kommer fra – store lande har altså flere stemmer end små lande.

Landene skiftes til at sidde for bordenden og være formand for Ministerrådet. Under formandskabet er det landets ministre, der forbereder og leder møderne i Ministerrådet.

Ministerrådet
- **sikrer landenes forskellige interesser**
- **vedtager love og regler sammen med Europa-Parlamentet**
- **vedtager EU's budget sammen med Europa-Parlamentet.**

Det Europæiske Råd

Formand for Det Europæiske Råd Herman Van Rompuy.

Det Europæiske Råd
Det Europæiske Råd består af stats- og regeringslederne fra EU's medlemslande og Kommissionens formand. Det er altså statsministeren, der deltager på Danmarks vegne, når Det Europæiske Råd holder møder. Møderne kaldes for EU's topmøder.

Som noget nyt har Det Europæiske Råd en formand eller en præsident, som han også kaldes. Det er hans opgave at forberede og lede topmøderne. Derudover skal han repræsentere EU udadtil.

Det Europæiske Råd tegner de overordnede linjer for EU og diskuterer de store spørgsmål på EU's dagsorden, f.eks. om nye lande skal optages, om traktaterne skal ændres, og hvordan EU skal se ud i fremtiden. I Det Europæiske Råd skal alle være enige, for at der kan træffes en beslutning.

Det Europæiske Råd har hverken sine egne ansatte eller sin egen bygning, men mødes i Ministerrådets bygning i Bruxelles.

Det Europæiske Råd
- **bestemmer de overordnede linjer for EU's udvikling.**

FAKTA !

1 million underskrifter

For år tilbage indsamlede Dyrenes Beskyttelse næsten 500.000 underskrifter for at få EU til at forbyde lange dyretransporter. Den slags underskriftindsamlinger er Kommissionen begyndt at følge med større interesse.

I dag kan EU-borgere, der har stemmeret, opfordre Kommissionen til at foreslå nye EU-regler. Hvis det lykkes at samle 1 million underskrifter fra et betydeligt antal medlemslande, skal Kommissionen overveje at stille forslaget. Og Kommissionen skal forklare sig, hvis den ikke følger opfordringen.

Har du en mærkesag, som EU bør tage op, så se her: www.ec.europa.eu/citizens-initiative

EU-Domstolen

EU-Domstolen
EU's domstol sikrer, at EU's love og regler bruges på samme måde i alle medlemslandene. Domstolen bestemmer, hvordan vi skal fortolke den fælles EU-lovgivning.

EU's domstol afgør forskellige typer af sager. Kommissionen kan eksempelvis lægge sag an mod et medlemsland, hvis den mener, at landet ikke overholder EU's regler. Hvis et medlemsland taber en sag ved EU's domstol, skal det ændre sine love, så de passer til EU's regler. Hvis et medlemsland nægter at følge domstolens afgørelse, kan det blive idømt store bøder.

EU's domstol behandler ikke sager mellem privatpersoner. Og man kan heller ikke klage til EU's domstol, hvis man har tabt en retssag i Danmark.

Men en dansk dommer kan spørge EU's domstol til råds, hvis der er tvivl om, hvordan EU's regler skal forstås.

EU's domstol består af 27 dommere, en fra hvert af EU's medlemslande. Dommerne udnævnes for 6 år ad gangen.

EU's domstol
- **sikrer, at EU's love og regler overholdes**
- **bestemmer, hvordan EU's love og regler skal forstås.**

DANMARK FOR EU'S DOMSTOL

I Danmark var det forbudt at sælge øl og sodavand på dåse indtil 2002. Bryggerierne skulle bruge den danske returpantordning, hvor øl- og sodavandsflasker blev genbrugt. Man ville undgå, at de tomme dåser skulle ende som affald. Denne ordning betød, at der stort set ikke var udenlandsk øl på det danske marked. Det kunne ikke svare sig selv for store udenlandske bryggerier at hælde deres øl på danske flasker.

Kommissionen mente, at ordningen var til for at beskytte danske bryggerier mod konkurrence fra de andre lande, og det er forbudt. Kommissionen lagde derfor sag an mod Danmark. Danmark forsvarede sig med, at ordningen var for at beskytte miljøet, men det var svært at dokumentere. Efter at sagen var kommet for EU's domstol, opgav Danmark og fjernede forbuddet mod dåser.

Sådan lovgiver EU – eksempel om CO_2 fra biler

EU kan vedtage love og regler på flere forskellige måder. Her er en forenklet beskrivelse af den vigtigste måde, hvor Kommissionen, Ministerrådet og Europa-Parlamentet samarbejder om at vedtage en lov.

Kommissionen foreslår nye love og regler
Borgerne i EU køber hvert år ca. 15 millioner biler. Biler udleder CO_2, og derfor vil skrappe miljøkrav til alle nye biler spare klimaet for store mængder CO_2. Kommissionen foreslår derfor, at nye biler i gennemsnit skal udlede mindre end 130 g CO_2 pr. kilometer, og at bilproducenterne skal betale en bøde, hvis deres nye biler udleder mere. Kommissionens forslag sendes til behandling i Europa-Parlamentet og Ministerrådet.

Europa-Parlamentet
I Europa-Parlamentet sidder medlemmer fra alle 27 lande med forskellige politiske holdninger. Nogle af dem sidder i Europa-Parlamentets miljøudvalg, som skal behandle forslaget om at begrænse bilers udledning af CO_2. Det er miljøudvalgets opgave at finde frem til, hvad Europa-Parlamentet mener om Kommissionens forslag.

I miljøudvalget ønsker flertallet at stille højere krav til nye biler. De fleste af udvalgets medlemmer kræver, at nye biler i 2020 ikke må udlede mere end 95 g CO_2 for hver kilometer, de kører. De ønsker at tvinge bilindustrien til at udvikle mere effektive motorer, som ikke udleder så meget CO_2.

Medlemmerne af Europa-Parlamentet skal stemme om de ændringer, som miljøudvalget har foreslået – de kaldes for ændringsforslag. Op til afstemningen prøver lobbyister fra bilindustrien at overbevise europaparlamentarikerne om, at de stiller alt for skrappe krav. Men det lykkes ikke for lobbyisterne. Europa-Parlamentet vedtager ændringsforslagene med et stort flertal.

Europa-Parlamentets ændringsforslag sendes til Ministerrådet.

Ministerrådet
Den danske klima- og energiminister mødes i Ministerrådet med sine kollegaer fra de andre lande. De skal diskutere forslaget fra Kommissionen og ændringsforslagene fra Europa-Parlamentet.

Alle landene er enige om, at det er vigtigt at gøre noget for klimaet, men ikke alle vil indføre lige skrappe krav til nye biler. To grupper af lande står over for hinanden. På den ene side er der f.eks. Italien og Frankrig, der producerer mindre biler som Fiat og Citroën, og på den anden side er der lande som Tyskland og Sverige, der producerer større biler som BMW, Mercedes og Volvo. Franskmændene og italienerne mener, at forslaget giver dem for store byrder og ikke rammer de tunge og mere forurenende biler. Men den holdning møder modstand hos den tyske og den svenske minister.

Folketingets Europaudvalg
Den danske minister sikrer sig, at der er opbakning i Folketinget, når han forhandler med de andre lande i Ministerrådet. Han mødes nemlig og diskuterer sagerne med folketingsmedlemmerne i Folketingets Europaudvalg, inden han tager til Bruxelles.

Mellem møderne i Ministerrådet forsøger embedsmænd, dvs. ministrenes ansatte og rådgivere, fra de enkelte lande at finde frem til en fælles holdning, som alle ministrene kan blive enige om.

EU vedtager fælles regler om CO_2 fra biler
Mange forskellige mennesker er med til at lave EU's lov om CO_2-udledning fra biler. Og i december 2008 blev forordningen, som sådan en lov kaldes, endeligt vedtaget, da Ministerrådet godkendte Europa-Parlamentets ændringsforslag. Loven bliver offentliggjort i EU-Tidende og gælder derefter i alle EU's medlemslande – også i Danmark.

LOBBYISTER
Personer, der arbejder for virksomheder eller organisationer for at påvirke de politiske beslutninger, kaldes for lobbyister. Knap 5.000 lobbyister har registreret sig hos Europa-Parlamentet. Det giver dem lettere mulighed for at mødes med europaparlamentarikerne. Det skønnes, at der i alt er 15.000 lobbyister i Bruxelles.
I eksemplet om CO_2-udledning fra biler prøver lobbyister fra et firma, der laver biler, at overbevise politikerne om, at de ikke skal stille for skrappe krav til bilers udledning af CO_2.

FAKTA

Love og regler – forordninger og direktiver

EU's vigtigste love og regler hedder forordninger og direktiver. En forordning er ligesom en lov. Når den er vedtaget i EU, gælder den med det samme for borgere og virksomheder i EU's medlemslande. Et direktiv opstiller mål og rammer. Når EU har vedtaget et direktiv, skal medlemslandene selv beslutte, hvordan de vil opfylde målene. Medlemslandene har pligt til at indføre direktivets bestemmelser i deres egen lovgivning.

KOMMISSIONEN

1. Kommissionen foreslår en ny lov. Forslaget sendes til behandling både i Europa-Parlamentet og i Ministerrådet.

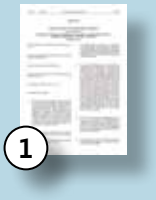

EUROPA-PARLAMENTET

2. Europa-Parlamentet behandler Kommissionens forslag og sender sit ændringsforslag til Ministerrådet.

MINISTERRÅDET

3. Ministerrådet behandler Kommissionens forslag og Europa-Parlamentets ændringer og sender sit ændringsforslag tilbage til Europa-Parlamentet.

4. Når Europa-Parlamentet og Ministerrådet er blevet enige, er forslaget vedtaget. Hvis de ikke kan blive enige, er forslaget forkastet.

Hvorfor skal det være så indviklet?

Vanskelige kompromiser har været med til at gøre EU indviklet.

Det er ikke alle dele af EU, som er lette at forstå – og det gælder selv for folk, der arbejder med EU til hverdag.

EU er ganske enkelt indviklet. Og det er der mange grunde til. En af dem er, at EU er dannet af selvstændige lande. Og ingen lande vil uden betingelser afgive magt til et samarbejde med andre lande. Medlemslandene har derfor i detaljer bestemt, hvad EU må og på hvilke områder. De mange detaljerede bestemmelser gør EU indviklet, men de er en forudsætning for, at landene vil være med i EU.

Landene ønsker bl.a. at beskytte deres ret til selv at bestemme, at magten deles retfærdigt mellem store og små lande, og at folkevalgte politikere har indflydelse på EU's love og regler.

Selvbestemmelse
Nogle ting vil landene gerne have lov til at afgøre uden indblanding udefra. F.eks. kan EU ikke bestemme, hvor høj skatten skal være på arbejde i Danmark, eller hvor meget man skal have i folkepension. Landene har altså besluttet, på hvilke områder EU kan vedtage love, og hvilke områder EU ikke kan lovgive om.

Retfærdighed
Landene er enige om, at det på en lang række områder er særlig vigtigt at nå frem til fælles regler. På disse områder kan Ministerrådet derfor træffe beslutninger, hvis blot et tilpas stort flertal af landene er for et forslag. Det kalder man også kvalificeret flertal.

Det betyder, at et land er nødt til at acceptere love og regler, som det har stemt imod. Derfor er det vigtigt med en retfærdig fordeling af antallet af stemmer, som hvert land har i Ministerrådet. Stats- og regeringslederne har derfor gennem årene brugt en del topmøder på at diskutere, hvor

Hvor skal jeg stå? EU-landenes udenrigsministre leder efter et klistermærke med deres eget lands flag. De er ved at stille op til et "familiebillede", og som i andre dele af samarbejdet er det også her forsøgt at dele sol og vind lige, så det ikke altid er de samme ministre, der kommer tættest på fotograferne.

mange stemmer et lille land skal have i forhold til et stort land – og det diskuteres fortsat.

Demokratisk indflydelse
I EU's første tid var det landenes ministre, som i Ministerrådet vedtog alle EU's love. Men i takt med at landene har givet EU mere magt, har de også valgt at give mere magt til de folkevalgte politikere i Europa-Parlamentet. Begrundelsen er, at EU's love og regler har stor indflydelse på borgernes hverdag, og derfor skal borgerne også kunne vælge, hvem der skal være med til at vedtage EU's love og regler.

Med de folkevalgte i Europa-Parlamentet er EU blevet mere demokratisk. Men det gør også EU mere indviklet, at love og regler skal vedtages både i Europa-Parlamentet og i Ministerrådet.

Når alle skal være enige
Når medlemslandene har forhandlet sig frem til en fælles aftale, har de ofte indgået et kompromis. Et kompromis betyder, at to eller flere parter indgår en aftale, som de er nået frem til ved hver især at give nogle indrømmelser. Nogle lande kan derfor være nødt til at give sig på nogle punkter i en forhandling, så andre lande også kan få deres ønsker igennem og man til sidst kan indgå en aftale. Og når alle skal være enige, ender man undertiden med et resultat, som ikke er så godt, som landene hver især kunne have ønsket sig. Vanskelige kompromiser har været med til at gøre EU mere indviklet.

Europa-Parlamentets rejseri er et eksempel. Medlemslandene mødtes oprindelig ikke med et ønske om, at Europa-Parlamentet skulle have en bygning i Frankrig og en i Belgien, som medlemmerne skulle rejse frem og tilbage imellem hver måned. Man lavede et kompromis, hvor placeringen af EU's institutioner blev fordelt mellem medlemslandene. Og Frankrig fik mange år senere skrevet ind i traktaten, at Europa-Parlamentet også skal mødes i Strasbourg i Frankrig, på trods af at det daglige arbejde foregår i Bruxelles i Belgien.

HVAD ER EN TRAKTAT?

Når to eller flere lande laver en skriftlig aftale, kalder man det en traktat. I EU's traktater har landene bestemt EU's formål, hvad EU må, og hvordan EU skal fungere. Traktaterne beskriver rammerne for EU. Kommissionen kommer så med forslag til, hvordan rammerne skal udfyldes, mens det er Europa-Parlamentet og Ministerrådet, som i sidste ende bestemmer, hvilke love og regler der gælder for din hverdag.

Danmark og Folketinget i EU

"... SOM ER BESLUTTET PÅ at markere en ny fase i den europæiske integrationsproces, der blev indledt med oprettelsen af De Europæiske Fællesskaber,
SOM HAR LADET SIG INSPIRERE af Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv, der er grundlaget for udviklingen af de universelle værdier: det enkelte menneskes ukrænkelige og umistelige rettigheder samt frihed, demokrati, lighed og retsstaten,
SOM ERINDRER OM den historiske betydning af at bringe det europæiske kontinents deling til ophør og om behovet for at tilvejebringe et solidt grundlag for opbygningen af fremtidens Europa,
SOM BEKRÆFTER den betydning, de tillægger principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne samt de ..."

Uddrag af Lissabontraktaten.

EU-medlemskabet har stor betydning for de love, der gælder i Danmark, og påvirker Folketingets arbejde.

Folketinget bestemmer, hvilke love der skal gælde i Danmark. Den magt får medlemmerne af Folketinget, når de bliver valgt af befolkningen. På den måde styrer vi gennem nogle personer, som vi selv har valgt, og som vedtager lovene på vegne af os alle sammen. Det er et af de grundlæggende demokratiske principper.

Selvbestemmelse

EU kan også vedtage love og regler, som gælder i Danmark. Vi har givet en del af retten til selv at bestemme til EU. Man taler om, at Danmark har afgivet en del af sin suverænitet. Retten til selv at bestemme er ikke noget, vi bare kan give væk. Grundloven kræver, at der laves en lov, som fortæller, hvilken magt Danmark afgiver, og som mindst 150 af Folketingets 179 medlemmer – dvs. 5/6 af Folketinget – skal stemme ja til. Hvis tilslutningen i Folketinget er lavere end 5/6, men stadig udgør et flertal, skal lovforslaget vedtages ved en folkeafstemning for at blive til lov. Ministerrådet har altså sammen med Europa-Parlamentet magt til at lovgive i Danmark. Det fik det, da vi i 1973 meldte os ind i EU – og den magt er blevet udvidet, de gange vi efterfølgende har godkendt ændringer af EU's traktater. Men EU kan kun lovgive på de områder, som Folketinget og vælgerne har godkendt.

Folketinget og regeringen

At Danmark har afgivet en del af den lovgivende magt til EU, betyder i praksis, at folketingsmedlemmerne har givet magt til ministrene i den danske regering. For nu kan en dansk minister sammen med kollegaerne i Ministerrådet vedtage love og regler, som gælder i Danmark. Folketinget har derfor et særligt udvalg, der kontrollerer regeringens EU-politik. Det hedder Europaudvalget.

Den tidligere danske statsminister Anders Fogh Rasmussen og den tidligere udenrigsminister Per Stig Møller underskriver de seneste ændringer af EU's traktater. Det skete ved en ceremoni i Lissabon. Lissabontraktaten blev bagefter godkendt af Folketinget og trådte endeligt i kraft den 1. december 2009.

ET FORPLIGTENDE SAMARBEJDE

EU's love og regler gælder i alle EU's medlemslande. Når Europa-Parlamentet og Ministerrådet vedtager nye love og regler, gælder de for Danmark, også selv om den danske regering har stemt imod. Da EU f.eks. vedtog at ændre reglerne for tilsætningsstoffer, blev Danmark efterfølgende nødt til at acceptere højere koncentrationer af sulfit i bl.a. tørrede frugter.

Sofie Carsten Nielsen
er valgt til Folketinget for Radikale Venstre og er medlem af Folketingets Europaudvalg.

Eva Kjer Hansen
er valgt til Folketinget for Venstre. Hun er formand for Folketingets Europaudvalg.

EUROPAUDVALGET ARBEJDER FOR ÅBNE DØRE

Europaudvalgets møder er åbne for offentligheden. Sådan er det ikke med Folketingets andre udvalg. Du har altså mulighed for at sidde med i udvalgslokalet. Men du behøver ikke møde op på Christiansborg, hvis du vil følge med. Du kan også følge Europaudvalgets møder direkte på web-tv eller på Folketingets egen tv-kanal.

Nogle gange afholdes dele af møderne dog bag lukkede døre. I vigtige forhandlinger kan det være en fordel for ministeren at "holde kortene ind til kroppen", så de andre lande ikke ved, hvordan Danmark vil forhandle i Ministerrådet. I de tilfælde er der derfor ikke adgang for borgere og journalister, og der slukkes også for kameraet.

DET DISKUTERER EUROPAUDVALGET

- Skal EU betale et tilskud, så skoleelever kan få frugt og grønt?
- Hvilke rettigheder skal gælde for patienter, som søger behandling i et andet EU-land?
- Skal medlemslandene opbygge større lagre af gas og olie til at modstå en eventuel energikrise?
- Skal teleselskaber automatisk lukke for din internetforbindelse, hvis du tre gange har downloadet ulovlige filer?
- Må der være hormonforstyrrende stoffer i legetøj?
- Skal medicinalfirmaerne have lov til at lave oplysningskampagner?

Hvad mener Danmark? EU arbejder på at opsende 30 satellitter for at skabe et nyt og mere præcist alternativ til det GPS-system, som i dag bruges i bl.a. biler og mobiltelefoner. Men budgettet hænger ikke sammen. Og det skal den danske transportminister diskutere med sine kollegaer i Ministerrådet. Han har lige været til møde i Folketingets Europaudvalg for at få et forhandlingsmandat.

Folketingets Europaudvalg

Europaudvalget er et af Folketingets udvalg. Her sidder 29 folketingsmedlemmer fra forskellige partier. I modsætning til de andre udvalg behandler Europaudvalget meget sjældent lovforslag, der er stillet i Folketinget. Udvalgets dagsorden er i stedet fyldt med de punkter, som skal diskuteres på ministerrådsmøderne i Bruxelles. Det kan være spørgsmål lige fra regler om transport af grise på de tyske motorveje og EU's holdning til militærdiktaturet i Burma til torskekvoter i Østersøen og tilsætningsstoffer i spegepølse. Folketingets Europaudvalg arbejder med alle de forskellige politikområder, som EU dækker.

Forhandlingsmandat

På Europaudvalgets møde præsenterer den danske minister de enkelte punkter, som er på Ministerrådets dagsorden. Og ministeren fortæller om de aftaler, som den danske regering ønsker at indgå med de andre lande i Ministerrådet. Folketingets Europaudvalg skal godkende ministerens oplæg til, hvordan Danmark vil forhandle med de andre lande. Man siger, at ministeren får et forhandlingsmandat af Europaudvalget. Det er altså Folketinget, der bestemmer, hvilke forslag Danmark støtter, og hvad Danmark skal stemme imod. Men udvalget giver plads til, at ministeren har mulighed for at forhandle i Ministerrådet.

De folkevalgte i Folketinget får indflydelse på beslutningerne i Ministerrådet, når en minister henter et forhandlingsmandat i Europaudvalget og den danske regering sikrer sig, at flertallet i Folketinget ikke bliver utilfreds med ministeren på grund af forhandlinger i Ministerrådet.

Kontrol i Europaudvalget
I løbet af et folketingsår får Europaudvalget belyst en række forskellige sager med i alt 200-300 spørgsmål til regeringen. Knap 25 gange er en af regeringens ministre indbudt til mundtligt at besvare spørgsmål i såkaldte samråd i udvalget. Og endelig modtager Europaudvalget flere grupper af borgere, også kaldet for deputationer, som fortæller udvalget om forskellige problemstillinger.

Merete Riisager
er valgt til Folketinget for Liberal Alliance.
Hun er medlem af Folketingets Europaudvalg.

Pia Adelsteen
er valgt til Folketinget for Dansk Folkeparti.
Hun er også medlem af Folketingets Europa-udvalg.

DE DANSKE FORBEHOLD

I Danmark betaler vi ikke med euro. Danske soldater tager ikke med, når EU sender soldater ud på militære opgaver. Og Danmark skal ikke følge EU's regler for f.eks. asylpolitik. De tre områder – euroen, forsvar og retspolitik – blev en del af EU i 1993, efter at landene havde underskrevet en ny traktat i den hollandske by Maastricht. Men danskerne stemte ved en folkeafstemning nej til Maastrichttraktaten. Og vælgerne kunne først godkende traktaten, efter at der var lavet en aftale med de andre lande om, at Danmark ikke deltog på de tre områder. Danmark fik fire såkaldte forbehold. Det fjerde forbehold handler om EU's unionsborgerskab, dvs. de rettigheder, vi har som EU-borgere. Med forbeholdet fik Danmark præciseret, at unionsborgerskabet ikke erstatter det nationale statsborgerskab. Forbeholdet er siden kommet til at gælde for alle medlemslandene.

FAKTA

Hvordan bliver man medlem af EU?

Som udgangspunkt kan ethvert europæisk land blive medlem af EU, hvis det opfylder følgende tre krav:

- **Landet skal være et demokrati med respekt for menneskerettighederne.**
- **Der skal være en fri konkurrence mellem landets virksomheder, og de skal kunne klare konkurrencen fra virksomhederne i EU.**
- **Landet skal skrive alle EU's love og regler ind i sin lovgivning.**

Kommissionen afviste i 1987 en ansøgning fra Marokko om at blive medlem af EU, fordi landet ikke er et europæisk land. Tyrkiet kunne i en årrække ikke leve op til EU's krav om at overholde menneskerettighederne. Forhandlingerne om medlemskab begyndte derfor først i 2005, da forholdene i Tyrkiet var blevet bedre. Kroatien har afsluttet sine optagelsesforhandlinger og bliver medlem af EU i juli 2013.
Før et land kan blive medlem af EU, skal det godkendes enstemmigt af Ministerrådet og af et flertal af europaparlamentarikerne. Til sidst skal optagelsen godkendes af hvert EU-land.

Hvis du vil vide mere

Folketingets EU-Oplysning
Folketingets EU-Oplysning besvarer spørgsmål om EU.
euopl@ft.dk, 33 37 33 37

www.eu-oplysningen.dk
Du kan bl.a. finde temasider om aktuelle EU-sager og dokumenter fra EU's beslutningsproces, og du kan følge behandlingen af en EU-sag. Du kan også se direkte tv fra møderne i Folketingets Europaudvalg og hente faktaark om EU og fællesskabets institutioner.

www.folketinget.dk
Her kan du bl.a. læse mere om Europaudvalget og dets arbejde og om Folketinget. Hjemmesiden har også et område til undervisning. Du kan også se fire korte film, der handler om EU.

Folketingets Oplysning
Folketingets Oplysning besvarer spørgsmål om Folketinget.
fo@ft.dk, 33 37 33 38

Det Europæiske Råd
www.european-council.europa.eu
(vælg fanebladet "Det Europæiske Råd").

Ministerrådet (Rådet for Den Europæiske Union)
www.consilium.europa.eu

Europa-Parlamentet
www.europarl.europa.eu

Europa-Parlamentets informationskontor i Danmark
www.europarl.dk

Europa-Kommissionen
www.ec.europa.eu

Europa-Kommissionens repræsentation i Danmark
www.ec.europa.eu/danmark

EU-Domstolen
www.curia.europa.eu

Venstre
venstre@venstre.dk
www.venstre.dk

Socialdemokratiet
partikontoret@partikontoret.dk
www.socialdemokratiet.dk

Dansk Folkeparti
df@ft.dk
www.danskfolkeparti.dk

Socialistisk Folkeparti
sf@sf.dk
www.sf.dk

Det Konservative Folkeparti
info@konservative.dk
www.konservative.dk

Radikale Venstre
radikale@radikale.dk
www.radikale.dk

Enhedslisten
landskontoret@enhedslisten.dk
www.enhedslisten.dk

Liberal Alliance
liberalalliance@liberalalliance.dk
www.liberalalliance.dk

Folkebevægelsen mod EU
fb@folkebevaegelsen.dk
www.folkebevaegelsen.dk

”EU og Folketinget” henvender sig til dig, der er elev i 8. eller 9. klasse.
I hæftet får du svar på spørgsmål som: Hvad er EU? Hvorfor blev EU dannet? Hvordan arbejder Folketinget med EU – sager? Du kan også læse om, hvordan EU påvirker din hverdag.

Hæftet er udarbejdet af Folketingets Administration og indgår i en serie af hæfter, som politisk neutralt fortæller om det danske demokrati, Folketingets arbejde og EU.

FLYV LIGE I HIMLEN

Du har sikkert prøvet at flyve over Europa, men du har nok ikke lagt mærke til, at I zigzaggede af sted. Enkelte europæiske lande har tidligere forhindret piloterne i at flyve i lige linje, f.eks. fra Billund til Barcelona. Der har været særlige regler for, hvor man skulle passere igennem luftrummet over landene. EU har nu vedtaget fælles regler for luftrummet over Europa, som gør flyveturene kortere og er med til at sænke udledningen af CO_2. Det er et eksempel på, hvad EU laver. EU handler også om mere jordnære ting som hasselmus og hundepas og mere hårdtslående ting som militære kampgrupper og bekæmpelse af organiseret kriminalitet.

ISBN 978-87-7982-131-6